

Den 10. juni 2022
MIM 64-22

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om Kommissionens forslag til gennemførelsesretsakt om godkendelse af anvendelsen af natriumchromat til rustbeskyttelse i varmepumper i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 (REACH) (komitesag)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag til gennemførelsesretsakt om godkendelse af anvendelsen af stoffet natriumchromat til rustbeskyttelse i varmepumper i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 (REACH) (komitésag). Forslaget giver tilladelse til fortsat anvendelse til den italienske virksomhed Ariston Thermo SpA. Tilladelsen gives efter optag på godkendelseslisten, bilag XIV i REACH, til fortsat anvendelse af stoffet i en periode på 12 år fra vedtagelsesdatoen. Forslaget blev drøftet på et videomøde i REACH-komiteén d. 27. april forud for efterfølgende vedtagelse i skriftlig procedure med afstemningsfrist d. 22. juni 2022. Forslaget forventes ikke at have nævneværdige økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet - ej heller statsfinansielle konsekvenser. Forslaget forventes ikke at påvirke beskyttelsesniveauet i Danmark. Regeringen ønsker generelt at begrænse anvendelse af særligt problematiske stoffer i de tilfælde, hvor der ikke kan demonstreres sikker brug, eller hvor der findes egnede alternativer. I den konkrete sag drejer det sig om en specifik anvendelse af stoffet til absorptionsvarmepumper, der anvender ammoniak som kølemiddel, hvor der ikke findes alternativer. De anvendte risikohåndteringsforanstaltninger og anvendelsesforhold er tilstrækkelige til at sikre arbejdstagere og den generelle befolkning via miljøet. Anvendelsen kræver ligeledes en undtagelse under RoHS-direktivet, hvor der maksimalt kan gives 5 års undtagelse for anvendelsen. Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget, idet der arbejdes for at tydeliggøre Kommissionens forpligtelse til at foretage fornyet vurdering af godkendelsen, hvis der kommer nye oplysninger om alternativer.

Baggrund

Kommissionen har fremlagt forslag til gennemførelsesretsakt om godkendelse af anvendelsen af natriumchromat til rustbeskyttelse i varmepumper.

Forslaget er fremlagt i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 (REACH). Forslaget har hjemmel i REACH-forordningens artikel 64, stk. 8.

Forslaget behandles i en undersøgelsesprocedure i REACH-komiteen. Afgiver komitéen en positiv udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver komitéen en negativ udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen ikke forslaget, idet Kommissionen inden for to måneder kan forelægge komitéen et ændret forslag eller inden for en måned kan forelægge forslaget for appeludvalget. Afgives der ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal, kan Kommissionen inden for to måneder forelægge komitéen et ændret forslag eller inden for en måned forelægge forslaget for appeludvalget. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en negativ udtalelse om forslaget, kan Kommissionen ikke vedtage forslaget. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en positiv udtalelse, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver appeludvalget ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal kan Kommissionen vedtage forslaget.

Forslaget blev drøftet på et videomøde i REACH-komiteen d. 27. april forud for efterfølgende vedtagelse i skriftlig procedure med afstemningsfrist den 22. juni 2022.

Formål og indhold

REACH-forordningens afsnit VII indeholder en godkendelsesordning for særligt problematiske stoffer. Godkendelsesordningens formål er at sikre, at det indre marked fungerer efter hensigten, samtidig med at det sikres, at risici i forbindelse med særligt problematiske stoffer er tilstrækkeligt kontrolleret, og at disse stoffer efterhånden erstattes af egnede alternative stoffer eller teknologier, hvis disse er økonomisk og teknisk levedygtige, jf. REACH artikel 55.

Processen med udfasning af særligt problematiske stoffer starter ved optagelsen af stoffet på kandidatlisten, hvor en del virksomheder begynder arbejdet med at skifte til egnede alternativer. Udfasningsprocessen fortsættes ved optagelse på REACH-forordningens bilag XIV (fortegnelse over stoffer, der kræver godkendelse), hvorefter flere virksomheder forventes at udfase stofferne. I sidste ende skal de virksomheder, der stadig har et behov for markedsføring eller anvendelse af stofferne, ansøge om og få godkendelse hertil, idet de skal dokumentere tilstrækkelig kontrol af risici, eller at de socioøkonomiske fordele opvejer risici.

Forordningens bilag XIV indeholder de stoffer, for hvilke der kræves en godkendelse, før de kan markedsføres eller anvendes efter den såkaldte "solnedgangsdato" (det vil sige den dato, hvor anvendelse skal ophøre, med mindre der er indsendt en ansøgning om godkendelse). I ansøgningen om godkendelse af fortsat markedsføring eller anvendelse skal virksomheden godtgøre, at stoffet kan anvendes sikkert, og at der ikke findes egnede alternativer. I de tilfælde, hvor behandling af sagen er påbegyndt efter solnedgangsdatoen, gives godkendelsen fra vedtagelsesdatoen, jf. REACH Afsnit VII.

Forslaget til gennemførelsesretsakten vedrører en forvaltningsafgørelse, hvorefter Kommissionen træffer afgørelse vedrørende ansøgning fra virksomheden Ariston Thermo SpA. fra Italien om fortsat anvendelse af op til 4,4 tons om året af natriumchromat:

1. Til anvendelse til rustbeskyttelse i forseglede kredsløb i absorptionsvarmepumper.

Ariston Thermo SpA fremsendte den 20. februar 2019 ansøgning om godkendelse af chromtrioxid til ovennævnte anvendelse. Ansøgningen har i henhold til procedurerne i REACH-forordningen været behandlet af det Europæiske Kemikalieagentur, ECHA, i udvalgene for risikovurdering, RAC, og socioøkonomisk vurdering, SEAC, som den 11. juni 2020 har afgivet følgende udtalelser:

- **RAC** konkluderede, at der ikke kan fastsættes en nedre grænse for, hvornår stoffet er kræftfremkaldende. Udvalget konkluderede endvidere, at de risikohåndteringsforanstaltninger og

anvendelsesforhold, som er beskrevet i ansøgningen, er passende og effektive i forhold til at begrænse risikoen for arbejdstagere og den generelle befolkning via miljøet under forudsætning af overholdelse af disse.

- **SEAC** konkluderede, at der ikke på nuværende tidspunkt findes alternative stoffer eller teknologier, som er teknisk og økonomisk gennemførlige for ansøgeren. SEAC bemærkede, at analysen af alternativer i høj grad er baseret på de samme kilder, som der tidligere er søgt om godkendelse til for samme teknologi, dog anvendt til kølesystemer¹. Dette omfatter et alternativ, hvor det var muligt at substituere anvendelser med lav operationstemperatur inden for en kort årrække. Den søgte anvendelse foregår med høj operationstemperatur, og her er alternativet ikke egnet. Ansøger har ligeledes vurderet muligheden for at anvende andre varmepumpeteknologier og en anden type stål, men andre typer stål vil også blive angrebet af ammoniak, der anvendes som kølemiddel. SEAC finder ansøgers substitutionsplan troværdig og bemærker, at ansøger er finansieret af "the European Regional Development fund" til at udvikle gasabsorptionsvarmepumpeteknologien til opvarmning af huse og boligkomplekser. SEAC har desuden konkluderet, at ansøgeren har påvist, at de socioøkonomiske fordele opvejer de risici for menneskers sundhed eller miljøet, der følger af anvendelsen af stoffet. SEAC har anbefalet en 12-årig frist for fornyet vurdering.

Kommissionen anbefaler på ovenstående baggrund, at der gives 12 års godkendelse fra vedtagelsesdatoen for den beskrevne anvendelse under forudsætning af anvendelse af de risikohåndteringsforanstaltninger og anvendelsesforhold, som ansøgeren har beskrevet. Derudover er det en forudsætning, at ansøger gennemfører årlige måleprogrammer af udsættelsen for chrom for arbejdstagere og af udledningen af chrom til miljøet.

Anvendelsen af chrom i den konkrete type varmepumpe er også underlagt Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/65/EU af 8. juni 2011 om begrænsning af anvendelsen af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr (RoHS direktivet) og underlægges i den forbindelse en separat analyse af alternativer. Der kan maksimalt gives op til 5 års undtagelse for anvendelsen under RoHS direktivet, og sagen behandles parallelt i RoHS ekspertgruppen. Hvis der gives undtagelse under RoHS, og den skal fornyes, vil det kræve en fornyet vurdering af tilgængeligheden af alternativer. Kommissionen vil i den forbindelse være forpligtet til at foretage en fornyet vurdering af godkendelsen under REACH, jf. artikel 61, stk. 2, hvis der fremkommer nye oplysninger om alternativer.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget til gennemførelsesretsakt.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at det følger heraf, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Kommissionens forslag til gennemførelsesretsakter under REACH-forordningen har direkte retsvirkning i Danmark og skal ikke implementeres i dansk ret.

Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

¹ <https://www.ft.dk/samling/20161/almDEL/EUU/bilag/189/1694495.pdf>

Forslaget har ingen statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget. Forslaget skønnes ikke at medføre væsentlige erhvervs- eller samfundsøkonomiske konsekvenser.

En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Høring

Et notat om forslaget har været i skriftlig høring i EU-Miljøspecialudvalget, hvor der er indkommet høringssvar fra Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH), der mener, at fristen for fornyet godkendelse bør forkortes til 5 år.

Det bemærkes hertil, at fristen for fornyet vurdering ('godkendelsesperioden') især fastsættes under hensyntagen til ansøgernes konkrete muligheder for at anvende alternative stoffer eller teknologier, men at der også tages hensyn til risici og socioøkonomiske forhold. I den aktuelle sag har Kemikalieagenturets Socioøkonomiske Komité vurderet, at der ikke på nuværende tidspunkt findes alternative stoffer eller teknologier, som er teknisk og økonomisk gennemførlige for ansøger, og at ansøger ikke har mulighed for at substituere til en alternativ teknologi inden for en kortere årrække. Derudover bemærkes det, at der under RoHS vil blive foretaget en ny alternativ analyse om senest 5 år, såfremt der gives en undtagelse under RoHS.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at der vil være et flertal af medlemsstater, som vil støtte forslaget.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Det er regeringens generelle holdning, at de særligt problematiske stoffer, som er prioriteret og optaget på REACH, Bilag XIV, som udgangspunkt skal erstattes af egnede alternative stoffer eller teknologier, hvis disse er økonomisk og teknisk levedygtige. Indtil dette kan opnås, skal risici ved fortsat anvendelse være tilstrækkeligt kontrolleret, eller de socioøkonomiske fordele ved fortsat brug skal opveje eventuelle risici for mennesker og miljø.

Forslaget til gennemførelsesretsakt tager udgangspunkt i, at ansøgerne skal overholde de generelle krav i REACH om kontrol af risici for mennesker og miljø samt gældende arbejdsmiljø- og miljøkrav. Regeringen finder, at der er redegjort for et tilstrækkeligt beskyttelsesniveau, og at de anvendte risikohåndteringsforanstaltninger og anvendelsesforhold for arbejdstagere er svarende til de danske arbejdsmiljøkrav. Regeringen finder endvidere, at der ikke findes egnede alternativer til den specifikke anvendelse. Da både salg og fremstilling af varmepumperne vil foregå i EU, kræves der godkendelse under både REACH og RoHS. Da der maksimalt kan gives en 5-årig undtagelse under RoHS, støtter Regeringen, at der gives 12 års godkendelse under REACH, idet der arbejdes for, at det i godkendelsen præciseres, at Kommissionen har en forpligtelse til at foretage fornyet vurdering af godkendelsen, hvis der fremkommer ny oplysninger om alternativer under RoHS.

Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget, ider der arbejdes for at tydeliggøre Kommissionens forpligtelse til at foretage fornyet vurdering af godkendelsen, hvis der kommer nye oplysninger om alternativer.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.